

Önümüzdeki Sınır: İnsani Gelişme ve Antroposen

2020 İnsani Gelişme Raporu'ndaki Ülkelerle İlgili Açıklama Notu

Türkiye

Giriş

Bu yıl, ilk İnsani Gelişme Raporu'nun yayınlanması ve İnsani Gelişme Endeksi'nin (İGE) ortaya konulmasının 30. yıldönümüdür. İGE, insani gelişmedeki ilerlemelerin GSYH'den ayrılarak, insanların yaşamlarını gerçekten "ölçen" bir ölçüye doğru yöneltecek tartışmalara yön vermek üzere yayınlanmıştı.

Bundan 30 yıl önce, İnsani Gelişme Raporu Ofisi (İGRO) tarafından, insanların istedikleri gibi yaşama özgürlükleri çevresinde oluşturulan insani gelişmenin basit ölçüsü olarak ortaya konulan İGE, nüfusun ortalama yaşam süresi, eğitim ve gelirini değerlendiren basit ancak kapsamlı formülüyle popüler hale geldi. Zaman içinde, insani gelişmenin diğer kritik boyutlarını da ortaya koyan daha kapsamlı ölçüler kümesi oluşturmaya duyulan ilgi daha da arttı.

Bu çağrının gereğini yerine getirmek amacıyla, İGE'yi tamamlamak ve yoksulluk, eşitsizlik ve toplumsal cinsiyete dayalı farklılıklar gibi gelişmenin "eksik boyutları"ni ortaya koymak üzere insani gelişmenin çeşitli yönlerine ilişkin yeni ölçüler getirildi. İGRO, 2010 yılından bu yana, bir ulusun İGE değerini bileşenlerin her birindeki (beklenen yaşam süresi, eğitim ve gelir) eşitsizlik bakımından uyarlayan Eşitsizliğe Uyarlanmış İnsani Gelişme Endeksi (EUIGE) ve insanların mahrumiyetlerini doğrudan ölçen Çok Boyutlu Yoksulluk Endeksi'ni yayınlıyor. Benzer şekilde, İGRO'nun toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini ölçme çalışmaları 1995 İnsani Gelişme Raporu'nda başladı ve son yıllarda yayınlanan raporlar, toplumsal cinsiyet hakkında iki endeks içerdi: Birisi kadınlar ile erkeklerin İGE boyutları arasındaki farkı gösteriyor, diğeri de güçlenme ve esenlik eşitsizliklerinin bileşkesini temsil ediyor.

Bu açıklama notu altı bölümden oluşuyor. İlk bölüm, 2020 İnsani Gelişme Raporu'nun ülke bazında kapsamı ve metodolojisi hakkında bilgi sunuyor. Sonraki beş bölüm ise, insani gelişmenin temel kompozit endeksleri olan İGE, Eşitsizliğe Uyarlanmış İnsani Gelişme Endeksi (EUIGE), Toplumsal Cinsiyete Dayalı Gelişme Endeksi (TCDGE), Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Endeksi (TCEE) ve Çok Boyutlu Yoksulluk Endeksi (ÇBYE) hakkında bilgi veriyor.

Bu notta sunulan tablolar, COVID-19 küresel salgınının başlamasından önce 2020 ve önceki yıllar için mevcut verilere dayalı olarak insani gelişmenin durumunu ortaya koyuyor. COVID-19 küresel salgını ve 2020'deki sosyo-ekonomik etkilerinin neden olduğu değişiklikleri yansıtan veriler 2021'de elde mevcut olacak ve 2021 İnsani Gelişme Raporu'nda tablolar ve ilgili analizler halinde sunulacak.

Ulusal ve uluslararası verilerin birbirlerinden farklılık gösterebileceklerinin altını çizmekte yarar var, çünkü uluslararası kurumlar ülkeler arasında kıyaslanabilirliği sağlamak için ulusal verileri standartlaştırıyor ve bazı durumlarda en son ulusal verilere erişemeyebiliyorlar.

1- 2020 İnsani Gelişme Raporu'nun Ülke Kapsamı ve Metodolojisi

2020 İnsani Gelişme Raporu, 189 ülke ve BM tarafından tanınan toprak için 2019 İGE'yi (değerler ve sıralamalar), 152 ülke için EUİGE, 167 ülke için TCDGE, 162 ülke için TCEE ve 107 ülke için ÇBYE'yi sunuyor.¹

Dayanak verilerde yapılan çeşitli revizyon ve güncellemelerin yanı sıra hedef ölçütlerde yapılan uyarlamalar nedeniyle, daha önce yayımlanan raporlardaki değerler ve sıralamalar ile bu seneki raporun bulgularını kıyaslamak **yanıltıcı** olur. Okuyuculara, 2020 İnsani Gelişme Raporu Tablo 2'deki ("İnsani Gelişme Endeksi Eğilimleri") İGE değerlerine bakarak ilerlemeyi değerlendirmelerini öneriyoruz. Tablo 2; tutarlı göstergeler, metodoloji ve zaman serisi verilerine dayanılarak hazırlandı. Bu nedenle, değerlerde ve sıralamalarda zaman içinde meydana gelen **gerçek değişiklikleri** gösteriyor ve böylece ülkelerin kaydettikleri gerçek gelişmeyi yansıtıyor. Ayrıca değerlerdeki küçük değişiklikleri yorumlarken dikkatli olunmalı, çünkü örneklem varyasyonu nedeniyle bu değerler istatistiksel olarak anlamlı olmayabilir. Genel olarak, kompozit endekslerde, virgülden sonraki üçüncü basamak düzeyinde farklar istatistiksel olarak anlamlı sayılmamaktadır.

Kaynakta aksi belirtilmediği sürece, tablolardaki veriler, 15 Temmuz 2020 itibarıyla İGRO'da mevcut olanlardır. Bütün endekslere ve göstergelere, kompozit endekslerin hesaplamalarıyla ilgili teknik notlara ve ek kaynak bilgilerine <http://hdr.undp.org/en/data> adresinden ulaşılabilir.

Her endeksin nasıl hesaplandığıyla ilgili daha fazla ayrıntı için Teknik Notlar 1-6'ya ve İnsani Gelişme Raporu'nun İnternet sitesinde bulunan ilgili arka plan belgelerine bakınız: <http://hdr.undp.org/en/data>.

2- İnsani Gelişme Endeksi (İGE)

İGE, insani gelişmenin üç temel boyutundaki uzun dönemli ilerlemeyi değerlendirmek için kullanılan özet bir ölçüm yöntemidir. Bu üç temel boyut; uzun ve sağlıklı yaşam, bilgiye erişim ve insana yakışır bir yaşam standardı olarak sıralanıyor. Uzun ve sağlıklı yaşam boyutu, beklenen ortalama yaşam süresiyle ölçülüyor. Bilgi birikim düzeyi, yetişkin nüfustaki ortalama öğrenim süresiyle, bir başka deyişle 25 yaş ve üstündeki bireylerin ömürleri boyunca öğrenim gördükleri süreyle ölçülüyor. Öğrenme ve bilgiye erişim ise, okula başlama yaşındaki çocuklar için beklenen öğrenim süresiyle; bir başka deyişle, yaşa özgü okullaşma oranlarının çocuğun yaşamı boyunca aynı kalacağı varsayımıyla, çocuğun eğitim almayı bekleyebileceği toplam süre olarak ölçülüyor. Yaşam standardı ise, satın alma gücü paritesi (SGP) dönüştürme oranları kullanılarak, 2017 yılına sabitlenmiş uluslararası dolara dönüştürülmüş kişi başına Gayrisafi Milli Hasıla (GSMH) rakamı cinsinden ölçülüyor. Daha fazla ayrıntı için Teknik Not 1'e bakınız.

Ülkelerin birbirleriyle mümkün olduğunca iyi biçimde kıyaslanabilmesi için İGE, özellikle Birleşmiş Milletler Nüfus Bölümü'nden (UNPD) (beklenen ortalama yaşam süresi verileri), Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı (UNESCO) İstatistik Enstitüsü'nden (UIS) (ortalama öğrenim süresi ve beklenen öğrenim süresi verileri) ve Dünya Bankası'ndan (kişi başına GSMH verileri) sağlanan uluslararası veriler temel alınarak hazırlanıyor. Giriş kısmında da belirtildiği üzere, bu yılın İGE değerleri ve sıralamaları, geçtiğimiz yıllarda yayımlanan raporlarla kıyaslanabilir değil, çünkü bileşenlerin göstergelerinde yetkili kurumlar tarafından birtakım revizyonlar yapıldı. 2020 İnsani Gelişme Raporu, İGE'lerde ilerlemeleri değerlendirmeye olanak sağlamak için 1990 yılından 2019 yılına kadar bütün İGE'lerin yeniden hesaplanmış hallerini kapsıyor.

2.1- Türkiye'nin İGE değeri ve sıralamalardaki yeri

Türkiye'nin 2019 yılındaki İGE değeri 0,820 oldu. Bu değerle Türkiye, çok yüksek insani gelişme kategorisinde yer aldı ve 189 ülke ve toprak arasında 54. oldu.

1990-2019 yılları arasında ise Türkiye'nin İGE değeri 0,583'ten 0,820'ye yükseldi. Bu, toplamda %40,7'lik artış anlamına geliyor. Tablo A'da Türkiye'nin her İGE göstergesi açısından kaydettiği ilerleme değerlendiriliyor. 1990-2019 yılları arasında Türkiye'de doğuştan beklenen yaşam süresi 13,4 yıl; ortalama öğrenim süresi 3,6 yıl ve beklenen öğrenim süresi 7,7 yıl arttı. Türkiye'de kişi başına Gayrisafi Milli Hasıla (GSMH) 1990-2019 yılları arasında yaklaşık %121,4 oranında artış gösterdi.

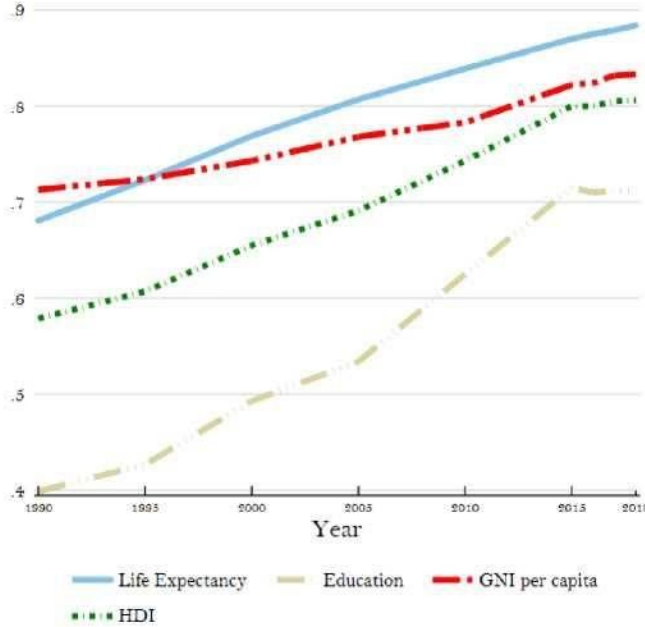
¹ Bu notta, ülke tabiri, ülkeleri veya BM tarafından tanınan toprakları belirtmektedir.

Tablo A: Tutarlı zaman serisi verileri ve yeni hedef ölçütlere göre Türkiye'nin İGE eğilimleri

	Doğuşta beklenen yaşam süresi	Beklenen öğrenim süresi	Ortalama öğrenim süresi	Kişi başına GSMH (2017 SGP Dolar)	İGE değeri
1990	64,3	8,9	4,5	12.514	0,583
1995	67,0	9,6	4,8	13.490	0,611
2000	70,0	11,1	5,5	15.239	0,660
2005	72,4	11,9	6,1	17.999	0,696
2010	74,5	13,8	7,2	19.867	0,739
2015	76,5	16,2	8,0	25.719	0,801
2016	76,9	16,4	7,6	26.122	0,808
2017	77,2	16,4	7,7	27.571	0,814
2018	77,4	16,4	7,7	27.864	0,817
2019	77,7	16,6	8,1	27.701	0,820

Aşağıda bulunan Şekil 1, her endeksin 1990 yılından bu yana Türkiye'nin İGE'sine yaptığı katkıyı gösteriyor.

Şekil 1: Türkiye'nin İGE bileşen göstergelerindeki eğilimler, 1990-2019

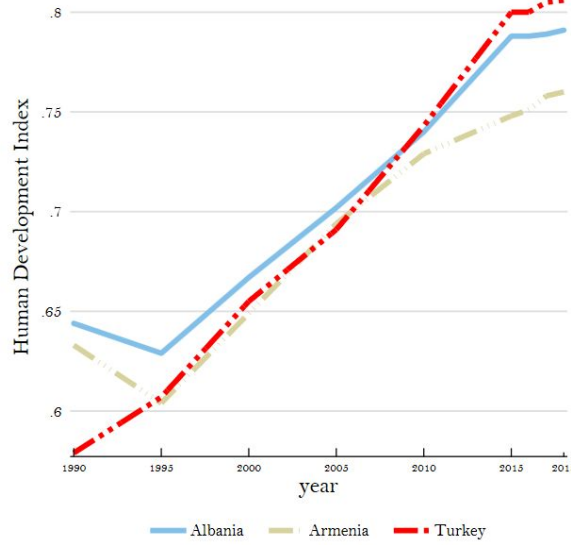

Year	Yıl
Life Expectancy	Beklenen Yaşam Süresi
Education	Eğitim
GNI per capita	Kişi başına GSMH
HDI	İGE

2.2- Diğer ülkelere kıyasla ilerlemenin değerlendirilmesi

İGE ile ölçülen insani gelişmedeki ilerleme, diğer iki veya daha çok ülke ile kıyaslanarak faydalı bir şekilde değerlendirilebilir. Örneğin, 1990-2019 yılları arasında Türkiye, Arnavutluk ve Ermenistan İGE değerlerini artırma konusunda farklı derecelerde ilerleme kaydetti (bakınız Şekil 2).

Şekil 2: Türkiye, Arnavutluk ve Ermenistan'ın İGE eğilimleri, 1990-2019

Human Development Index	İnsani Gelişme Endeksi
year	yıl
Albania	Arnavutluk
Armenia	Ermenistan
Turkey	Türkiye

Türkiye'nin 2019 yılında 0,806 düzeyinde olan İGE değeri, yüksek insani gelişme kategorisindeki ülkelerin ortalaması olan 0,898'in altında, Avrupa ve Orta Asya ülkelerinin 0,791 olarak hesaplanan ortalama insani gelişme değerinin ise üstünde yer aldı. Türkiye, Avrupa ve Orta Asya ülkeleri arasından 88. sıradaki Azerbaycan ve 64. sıradaki Sırbistan ile karşılaştırılmaktadır (bakınız Tablo B).

Tablo B: Türkiye'nin 2019 İGE ve bileşen göstergelerinin seçilmiş ülkeler ve ülke gruplarıyla karşılaştırılması

	İGE değeri	İGE sıralaması	Doğuşta beklenen yaşam süresi	Beklenen öğrenim süresi	Ortalama öğrenim süresi	Kişi başına GSMH (SGP 2017 ABD Doları)
Türkiye	0,820	54	77,7	16,6	8,1	27.701
Azerbaycan	0,756	88	73,0	12,9	10,6	13.784
Sırbistan	0,806	64	76,0	14,7	11,2	17.192
Avrupa ve Orta Asya	0,791	—	74,4	14,7	10,4	17.939
Çok Yüksek İGE	0,898	—	79,6	16,3	12,2	44.566

3- Eşitsizliğe Uyarlanmış İnsani Gelişme Endeksi (EUIGE)

İGE, bir ülkede temel insani gelişme alanındaki kazanımların ortalamasını gösteren bir ölçüdür. Tüm ortalamalarda olduğu gibi, İGE de insani gelişmenin ülke genelinde nüfusa dağılımında var olan eşitsizliği gizliyor. Eşitsizlikleri dikkate alan EUIGE, ilk kez 2010 yılında yayımlanan İnsani Gelişme Raporu'nda kullanıldı. EUIGE, İGE'nin her gelişme boyutunun ortalama değerinden eşitsizlik düzeyinin çıkarılmasıyla hesaplanıyor. EUIGE, İGE'nin eşitsizlikler çıkarılmış halidir. İnsani gelişmede eşitsizlikten kaynaklanan 'kayıp', EUIGE değerinin İGE değerinden çıkarılmasıyla bulunan farkla gösteriliyor ve yüzde olarak ifade edilebiliyor. Bir ülkedeki eşitsizlik arttığında, insani gelişmedeki kayıp da artıyor. Aynı zamanda, insani eşitsizlik katsayısını eşitsizlik açısından doğrudan bir ölçüm olarak sunuyoruz, çünkü bu katsayı, her üç gelişme boyutundaki ağırlıksız ortalama eşitsizlikleri ifade ediyor. Bu Rapor'da EUIGE, 152 ülke için hesaplandı. Daha fazla ayrıntı için Teknik Not 2'ye bakınız.

Türkiye'nin 2019'da İGE değeri 0,820 oldu. Ancak insani gelişmede eşitsizlik farkı düştüğünde, Türkiye'nin değeri boyut endekslerinin dağılımındaki eşitsizliğe bağlı olarak %16,7'lik bir kayıpla 0,683'e düşüyor. Azerbaycan ve Sırbistan'ın eşitsizlik nedeniyle puan kayıpları ise sırasıyla %9,5 ve 12,5 düzeylerinde. Çok yüksek İGE ülkelerinin eşitsizlik nedeniyle kaybı ortalama %10,9 iken, Avrupa ve Orta Asya'da bu oran %11,9. Türkiye'nin insani eşitsizlik katsayısı da %16,5 düzeyinde (bakınız Tablo C).

Tablo C: Türkiye'nin 2019 EUİGE'sinin seçilmiş ülkeler ve ülke gruplarıyla karşılaştırılması

	EUİGE değeri	Toplam kayıp (%)	İnsani eşitsizlik katsayısı (%)	Doğuşta beklenen yaşam süresinde eşitsizlik (%)	Eğitimde eşitsizlik (%)	Gelir eşitsizliği (%)
Türkiye	0,683	16,7	16,5	9,0	16,5	24,1
Azerbaycan	0,684	9,5	9,4	13,9	5,3	8,9
Sırbistan	0,705	12,5	12,1	4,9	7,5	24,0
Avrupa ve Orta Asya	0,697	11,9	11,7	9,7	8,2	17,2
Çok Yüksek İGE	0,800	10,9	10,7	5,2	6,4	20,4

4- Toplumsal Cinsiyete Dayalı Gelişme Endeksi (TCDGE)

İGRO, 2014 İnsani Gelişme Raporu'nda, kadın İGE değerlerinin erkek İGE değerlerine oranı olarak tanımlanan toplumsal cinsiyete göre ayrıştırılmış yeni bir İnsani Gelişme Endeksi ölçümü olan Toplumsal Cinsiyete Dayalı Gelişme Endeksi'ni (TCDGE) kullanmaya başladı. TCDGE, insani gelişmenin üç temel boyutundaki toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini ölçüyor. Bu üç boyut; sağlık (kadın ve erkeklerin doğuşta beklenen ortalama yaşam süresi ölçülüyor), eğitim (kız ve erkek çocuklarının ortalama öğrenim süresi ve 25 yaş ve üstü yetişkinler için ortalama öğrenim süresi ölçülüyor) ve ekonomik kaynaklar üzerindeki hakimiyet (kadın ve erkek kişi başına tahmini GSMH ile ölçülüyor) olarak belirlendi. Endeksin nasıl oluşturulduğuyla ilgili daha fazla ayrıntı için Teknik Not 3'e bakınız. Ülke sıralamaları İGE'deki toplumsal cinsiyet eşitliğinden mutlak sapmalara dayalı. Bu da sıralamalarda, eşitsizliklerin kadın veya erkek lehine eşit olarak değerlendirildiği anlamına geliyor.

TCDGE değerleri 167 ülke için hesaplandı. Türkiye'de 2019 kadın İGE değeri 0,784 iken, erkek İGE değeri 0,848 olarak ölçüldü ve bu durum sonucunda TCDGE değeri 0,924 olarak hesaplandı; bu sonuca göre Türkiye 4. Gruba girmiş oldu.² Azerbaycan ve Sırbistan'da ise TCDGE değerleri aynı yıl için sırasıyla 0,943 ve 0,977 oldu (bakınız Tablo D).

Tablo D: Türkiye'nin 2019 TCDGE'sinin seçilmiş ülkeler ve ülke gruplarıyla karşılaştırılması

	K-E oranı	İGE değerleri		Doğuşta beklenen yaşam süresi		Beklenen öğrenim süresi		Ortalama öğrenim süresi		Kişi başına GSMH	
		TCDGE değeri	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Türkiye	0,924	0,784	0,848	80,6	74,7	16,0	17,1	7,3	9,0	17.854	37.807
Azerbaycan	0,943	0,730	0,774	75,5	70,5	13,0	12,8	10,2	10,9	8.919	18.664
Sırbistan	0,977	0,797	0,815	78,6	73,4	15,3	14,2	10,8	11,6	13.990	20.525
Avrupa ve Orta Asya	0,953	0,768	0,806	77,7	71,1	14,5	14,8	9,9	10,7	12.373	23.801
Çok Yüksek İGE	0,981	0,886	0,903	82,4	76,8	16,6	16,0	12,0	12,2	33.668	55.720

² Ülkeler İGE değerlerinde toplumsal cinsiyet eşitliğinden mutlak sapmaya göre, aşağıdaki gibi beş gruba ayrılmıştır:
 Grup 1: Kadınlar ile erkeklerin İGE başarımlarında yüksek düzeyde eşitlik (%2,5'tan daha az mutlak sapma);
 Grup 2: Kadınlar ile erkeklerin İGE başarımlarında orta-yüksek düzeyde eşitlik (%2,5 ila %5 mutlak sapma);
 Grup 3: Kadınlar ile erkeklerin İGE başarımlarında orta düzeyde eşitlik (%5 ila %7,5 mutlak sapma);
 Grup 4: Kadınlar ile erkeklerin İGE başarımlarında orta-düşük düzeyde eşitlik (%7,5 ila %10 mutlak sapma);
 Grup 5: Kadınlar ile erkeklerin İGE başarımlarında düşük eşitlik (%10'dan daha büyük mutlak sapma).

5- Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Endeksi (TCEE)

Toplumsal cinsiyete dayalı eşitsizlikleri üç farklı boyutta yansıtan Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Endeksi (TCEE) ilk defa 2010 İnsani Gelişme Raporu'nda kullanılmaya başladı. Bu boyutlar; üreme sağlığı, kadının güçlenmesi ve ekonomik faaliyetler şeklinde sıralanıyor. Üreme sağlığı, anne ölüm ve ergen doğurganlık oranlarıyla ölçülüyor. Kadının güçlenmesi, parlamentodaki kadın milletvekillerinin sandalye sayısı ve her iki toplumsal cinsiyetin orta ve yüksek öğrenime devam etme oranlarıyla ölçülüyor. Son olarak, ekonomik faaliyetler ise, kadın ve erkek olmak üzere her iki toplumsal cinsiyetin işgücüne katılım oranları ile ölçülüyor. TCEE, her üç TCEE boyutundaki kadın ve erkek kazanımları arasındaki eşitsizliklerin insani gelişmede yarattığı kayıp olarak nitelendirilebilir. TCEE hakkında daha fazla ayrıntı için Teknik Not 4'e bakınız.

Türkiye, 2019 endeksinde 0,306'lık TCEE değeriyle 162 ülke arasında 68. sırada yer aldı. Türkiye'de parlamentodaki kadın milletvekili oranı %17,4. Yetişkin kadınlar arasında en az orta öğrenim görmüş olanların oranı %50,2 iken, bu oran erkeklerde %72,2 olarak göze çarpıyor. Her 100.000 canlı doğumda 17,0 kadın hayatını kaybediyor ve ergenler arasındaki doğurganlık oranı ise 15-19 yaşları arasındaki her 1000 kadında 26,6 olarak dikkati çekiyor. Kadınların işgücü piyasasına katılım oranı %34,0 iken, erkeklerde %72,6 düzeyinde seyrediyor (bakınız Tablo E).

Azerbaycan ve Sırbistan ise, bu endekste 73. ve 35. sıralarda yer alıyorlar.

Tablo E: Türkiye'nin 2019 TCEE'sinin seçilmiş ülkeler ve ülke gruplarıyla karşılaştırılması

	TCEE değeri	TCEE sıralaması	Anne ölüm oranı	Ergen doğurganlık oranı	Kadın parlamenter oranı (%)	En az orta öğrenim görmüş nüfusun oranı (%)		İşgücü katılım oranı (%)	
						Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
Türkiye	0,306	68	17,0	26,6	17,4	50,2	72,2	34,0	72,6
Azerbaycan	0,323	73	26,0	55,8	16,8	93,9	97,5	63,4	69,7
Sırbistan	0,132	35	12,0	14,7	37,7	86,3	93,6	47,4	62,8
Avrupa ve Orta Asya	0,256	—	19,9	27,8	23,1	79,9	88,1	45,0	70,0
Çok Yüksek İGE	0,173	—	14,2	17,2	28,3	86,5	88,6	52,3	69,1

Anne ölüm oranı her 100.000 canlı doğumdaki anne ölüm sayısı ve ergen doğurganlık oranı 15-19 yaşları arasındaki her 1000 kadının yaptığı doğum sayısı ile ifade edilmektedir.

6- Çok Boyutlu Yoksulluk Endeksi (ÇBYE)

Bireylerin sağlık, eğitim ve yaşam standartları olmak üzere 3 boyutta mahrumiyetlerinin tespit edildiği Çok Boyutlu Yoksulluk Endeksi (ÇBYE) ilk olarak 2010'da yayımlanan İnsani Gelişme Raporu'nda kullanıldı. Sağlık ve eğitim boyutlarının her biri ikişer göstergeye dayanırken, yaşam standardı altı göstergeye dayanıyor. Bir ülkenin ÇBYE'sini hesaplamak için kullanılan tüm göstergeler, aynı hane anketine dayanıyor. Göstergeler ağırlıklandırılarak mahrumiyet puanı oluşturuluyor; ve anketteki her birey için mahrumiyet puanı hesaplanıyor. Mahrumiyet endeksini oluşturmak için göstergelerin ortalaması alınıyor ve araştırmada her bir haneden alınan mahrumiyet değerleri hesaplanıyor. %33,3'lük bir mahrumiyet değeri (ortalama alınan göstergelerin tam üçte biri), yoksul ve yoksul olmayan ayrımı yapılmasında eşik olarak kullanılıyor. Mahrumiyet değeri %33,3 veya daha büyükse, o hane (ve hanede yaşayan her birey) çok boyutlu yoksul olarak sınıflandırılıyor. Mahrumiyet değeri, %20'ye eşit veya büyük fakat %33,3'ten küçükse, o bireyler çok boyutlu yoksulluğa yakın olarak tanımlanıyor. Son olarak, mahrumiyet değeri %50'ye eşit veya büyükse o bireyler ağır derecede çok boyutlu yoksul olarak sınıflandırılıyor.

İGRO ve Oxford Poverty and Human Development Initiative [Oxford Yoksulluk ve İnsani Gelişme Girişimi], 2018 yılından beri ÇBYE tahminlerini birlikte üretiyor ve yayınlıyor. Temmuz 2020'de yapılan en son yayında, gelişmekte olan 107 ülke yer alıyor (ÇBYE'nin hesaplanmasına olanak tanıyacak verilere sahip olmayan ülkeler hariç tutuluyor): "[Charting pathways out of multidimensional poverty: Achieving the SDGs](#)" [Çok Boyutlu Yoksulluktan Çıkış Yollarını Belirlemek: SKA'ları başarmak] (ayrıca Fransızca ve İspanyolca dillerinde mevcuttur). ÇBYE için her göstergedeki mahrumiyet tanımları ve yöntemler Teknik Not 5'te sunuluyor. Önceki yılların uygulamalarına devam eden İGRO, çok sayıda ülke için 2020 ÇBYE'nin hesaplanmasında kullanılan istatistiksel programları kamuya açıklıyor (bakınız <http://hdr.undp.org/en/content/mpi-statistical-programmes>). İlgili verilerin eksikliği nedeniyle, Türkiye için ÇBYE hesaplanamamıştır.